

EDİTÖRDEN

Kıymetli Okurlarımız,

2023 senesinin son sayısı olan 61. sayımızla yeniden karşınızdayız. Bu sayıda, aile okulu eğitimleri, engellilerin psikolojik sağlamlığı, uzun süreli bakım modelleri, yaşlıların sıla ve gurbet algısı, pandeminin aile içi şiddete etkisi, yaşlılarda yalnızlık algısı, sosyal hizmette çevre kavramı ve ebeveynlerin rehabilitasyon ve danışma merkezlerinden aldıkları hizmetin değerlendirilmesi konularında yapılan çalışmalara yer veriliyor. Bir kısmı sahadan verilere dayalı bu çalışmaları, politika yapıcılara, sahadaki uygulayıcılara, alana ve alanyazına yapacağı katkılar açısından önemsedığımızı belirtmek istiyoruz.

Bu sayımızda 8 çalışmaya yer veriyoruz.

İlk çalışma Nuray ÖZGE SAĞBAŞ, S. Tunay KAMER, Mikail EREN ve Nur ÖZKAYA tarafından birlikte kaleme alınan “*Aile Okulu Eğitimlerinin Ailelere Sağladığı Katkılar*” isimli araştırma makalesidir. Bu çalışmada, Aile Okulu Projesi kapsamında ailelere yönelik eğitimler analiz edilmektedir. Ailelere yönelik olarak başlatılan eğitimlere katılım sağlayan velilerin ve çocuklarının eğitimlere ilişkin görüşlerini belirlemek için yapılan bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırma çalışma grubunu; Mersin’de aile eğitimi programına katılan 10 ebeveyn, eşleri ve çocukları olmak üzere toplam 30 kişi oluşturmuş ve katılımcılarla odak grup görüşmesi yapılmıştır. İçerik analizi yöntemi ile veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcılar eğitimlerin yararlı olduğunu belirtmiş ve eğitime katılan ailelerin

çocuklarının kaygı, öfke ve dikkat eksikliği davranışlarında önemli oranda azalma olduğu ifade edilmiştir.

“*Evde Bakım Maaşı Alan Engelli Yakınlarının Kullanmış Oldukları Farklı Savunma Mekanizmalarının Psikolojik Sağlamlıkla İlişkisi*” isimli Okan SADIKOĞLU ve Nursel TOPKAYA tarafından birlikte yapılan çalışma derginin ikinci makalesidir. Çalışmada evde bakım yardımından faydalanan engelli yakınlarının kullanmış oldukları farklı savunma mekanizmalarının psikolojik sağlamlıkla ilişkisi araştırılmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Samsun ili Havza ve Vezirköprü ilçelerinde yaşayan 18 ile 70 yaş arasında değişmekte olan evde bakım yardımından faydalanan 531 kadın ve 120 erkek olmak üzere 654 katılımcı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu, Savunma Biçimleri Testi (SBT-40) ve Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ile elde edilmiştir. Tüm istatistiksel analizler IBM SPSS 23 programında gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi için bağımsız örneklem için t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda psikolojik sağlamlığın cinsiyet, medeni durum, ekonomik durum ile ilişkili olmadığı, yaş ve eğitim durumuna göre ise farklılaştığı bulunmuştur. Psikolojik sağlamlık puanları nevrotik savunma biçimleri ve olgun olmayan savunma biçimlerinin anlamlı bir yordayıcısı değil iken olgun savunma biçimlerinin pozitif anlamlı bir yordayıcısıdır. Araştırma sonuçları ilgili literatür doğrultusunda tartışılmış ve sonraki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Derginin üçüncü makalesi “*Amerika Birleşik Devletleri’nde Yaşlılıkta Uzun Süreli Bakım: Sosyal Adalet, Sosyal Refah Ve Hizmet Modelleri*” ismiyle Hazal SWEARINGER tarafından yapılan çalışmadır. Bu çalışmada Amerika Birleşik Devletleri (ABD) bağlamında sosyal refah modelleri ve uzun süreli bakım modelleri arasındaki ilişki incelenmektedir. Bu amaçla, Amerikan sosyal refah sisteminin piyasa merkezli liberal refah modeline sahip olmasının uzun süreli bakım sistemini nasıl şekillendirdiğini, uzun süreli bakım modelleri, finansmanı ve hizmet sunumuna değinerek tarihsel bir çerçevede tartışmıştır. Bu tartışma, Amerikan uzun süreli bakım sisteminin piyasa merkezli gelir-testi modeline sahip olduğu ve hak temelli ve sosyal adaleti sağlamayı hedefleyen bir yaklaşım takip etmediği sonucuna ulaşmıştır. Bunun neticesinde uzun süreli bakıma erişimde ve erişilen hizmetin kalitesinde büyük eşitsizliklerle karşılaşıldığı ifade edilmektedir.

Dördüncü çalışma Şerif ESENDEMİR ve Olgun GÜNDÜZ tarafından birlikte kaleme alınan “*Türkiye’de Sıla ve Gurbetin Yaşlılar İçin Anlamı*” isimli araştırma makalesidir. Bu çalışmada yaşlılar için sıla ve gurbetin arka planını oluşturmak için öncelikle göç ve yaşlanma üzerinde durmuştur. Sonrasında ise yaşlıları yaşam boyu etkileyen ve süreklilik arz eden özelliklerinden dolayı süreklilik kuramı açısından bunlar bir değerlendirmeye tabi tutulmuşlardır. Bunun akabinde de metodolojik olarak nitel araştırma türüyle Ocak 2021-Ocak 2022 tarihleri arasında İstanbul’da sıla ve gurbeti yaşayan yaşlıların bizzat kendilerine gidilerek onlar için bunların anlamı ve yaşadıkları deneyimleri ortaya konulmuştur. Son olarak da yaşlılardan alınan veriler tematik bir analize tabi tutularak tartışılmış, ortaya çıkan sonuçlar ortaya konmuş ve bu konudaki yeni çalışmalar için bazı önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlardan bir örnek vermek gerekirse, yaşlıların geride bıraktıkları yer olan sılaya bir yandan özlem duyarlarken, öte yandan da gurbet olarak gördükleri buldukları yerlere uyum sağlamaya çalıştıkları görülmüştür.

Sibel ARSLAN ve Hüdayar CIHAN tarafından birlikte kaleme alınan “*The Effects Of Covid-19 Outbreak on Domestic Violence Among Married Women in Türkiye*” isimli İngilizce çalışma derginin beşinci makalesidir. Çalışmada, Türkiye’de evli ve çocuğu olan kadınların Covid-19 salgını sırasında ve öncesinde şiddete maruz kalma durumu, şiddetten haberdarlığı, kurumsal mekanizmalar hakkında bilgisi ve kurumsal mekanizmalara yönelik tutumlarını incelemek amaçlanmıştır. Uygun örnekleme yöntemi ile elde edilen örneklem 23 ile 60 yaş arası 324 evli kadından oluşmaktadır. Çalışmanın amacına uygun olarak hazırlanan anketi kişiler online olarak doldurarak çalışmaya katılmıştır. Aile içi şiddet, fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddetin farklı türleri ile birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmada, kadınların şiddet türleri ve şiddete maruz kaldıklarında başvurabilecekleri kurumlara ilişkin farkındalıkları da değerlendirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre kadınların şiddete ilişkin farkındalıklarının yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca pandemi öncesine kıyasla kadınların pandemi döneminde tüm şiddet türlerine daha az maruz kaldığını tespit edilmiştir.

Derginin altıncı makalesi “Yaşlılarda Yalnızlık Algısının Sosyal Hizmet Perspektifi İle İncelenmesi” ismiyle Sami KALAYCI ve Beyza ERKOÇ tarafından kaleme alınan çalışmadır. Bu çalışmada yaşlı bireylerin hissettikleri yalnızlık algısını etkileyen faktörlerin incelenmesi ve elde edilen sonuçların sosyal hizmet perspektifi ile ele alınarak önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma 01.07.2021- 31.12.2022 tarihleri arasında, Şırnak ili ve ilçelerinde yaşayan, 60 yaş ve üzeri yaşlı bireylerle anket yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda; cinsiyete göre sosyal yalnızlık puanlarında anlamlı fark yokken, duygusal yalnızlık ve toplam puanda anlamlı fark tespit edilmiştir. Yaş durumuna göre sosyal yalnızlık, duygusal yalnızlık ve toplam puanda anlamlı fark olduğu; eğitim durumuna göre ise sosyal yalnızlık puanlarında anlamlı fark bulunmazken, duygusal yalnızlık ve toplam puanda anlamlı fark olduğu görülmüştür. Ayrıca medeni duruma göre sosyal yalnızlık, duygusal yalnızlık ve toplam puanda anlamlı bir fark bulunurken aylık gelire göre sosyal yalnızlık puanlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna karşın duygusal yalnızlık ve toplam puanda medeni duruma göre anlamlı fark gözlenmiştir. Diğer bir kriter olan kronik hastalık bulunma durumuna göre ise sosyal yalnızlık, duygusal yalnızlık ve toplam puanda anlamlı fark tespit edilmiştir. Yaşlı bireylerin yaşamış oldukları yalnızlık duygusu ile baş edebilmeleri için güçlendirilmeleri adına sosyal hizmet meslek ve disiplininin mikro, mezo ve makro düzeylerde çalışmalar yapması önerilmektedir.

“Sosyal Hizmette Çevre Kavramındaki Değişim” ismiyle Selin KOÇAK tarafından kaleme alınan çalışma derginin yedinci makalesidir. Bu çalışmada çevre kavramının sosyal hizmet perspektifinden nasıl ele alınabileceği değerlendirilmektedir. Buna göre Sosyal hizmette de çevre sosyal hizmet bilgisi ve uygulamasının odağıdır. Ekolojik yaklaşım, sistem yaklaşımı ve çevresi içinde birey bakış açısı sosyal hizmette çevrenin önemli bir yeri olduğunu gösteren kuramlardır. Bu kuramlarda sosyal hizmette çevre kavramı sosyal çevre olarak, insan merkezli bir bakış açısıyla ele alınmıştır, ancak küresel ekolojik krizlerle birlikte bu yaklaşımın değişmeye başladığı görülmektedir. Sosyal hizmette çevrenin hangi yönleriyle nasıl ele alındığı toplumu ve bilimi birçok yönden etkileyen modernizm ve postmodernizm ile bağlantılıdır. Sosyal hizmette iklim krizi, çevre kavramı son yıllarda tartışılmaya başlanan bir konudur, ancak bu konuları çevre kavramı özelinde sosyal hizmetin gelişimine etki eden

paradigmalar odağında ele alan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmanın amacı modernizmin ve postmodernizmin temel özelliklerinin sosyal hizmetin çevre kavramına bakışını, uygulamalarını ve araştırmalarını nasıl şekillendirdiğine yer vermektir. Bu kapsamda makalede farklı disiplinler tarafından kullanılan “çevre” kavramına, modernizm ve postmodernizmin sosyal hizmette çevrenin ele alınışını nasıl etkilediğine yer verilmiştir. Bunun sonucunda sosyal hizmetin insan değil ekoloji merkezli bakış açısına sahip olması, multidisipliner çalışmaların yapılması ve ekolojik konuların farklı alanlarına ilişkin araştırmalara yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Derginin son makalesi Özlem YAĞCIOĞLU ve Betül YILMAZ ATMAN tarafından yapılan “Ebeveynlerin Otizm Gündüz Bakım Rehabilitasyon Ve Aile Danışmanlığı Merkezlerinden Aldıkları Hizmetlere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” isimli çalışmadır. Bu çalışmada ebeveynlerin OSB olan çocuklarına yönelik OGBRADM’den aldıkları hizmetlere ilişkin görüşleri incelenmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Altı anne ve bir baba olmak üzere yedi katılımcının yer aldığı araştırmadan elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Buna göre, ebeveynlerin merkezlerden eğitsel, sosyal ve rehberlik hizmetleri aldıkları bu hizmetleri yararlı ancak sınırlı buldukları, geliştirilmesine yönelik öneriler sundukları tespit edilmiştir.

Çalışmaların faydalı olması temennisiyle iyi okumalar, selamlar...

Doç. Dr. Olgun GÜNDÜZ

Editör